

המונסון ומצב הרוח הלאומי

חפלגת השלטון בהודו עמדה מזמן על הפוטנציאל הטמון בעבודה במרחב הכפרי. אותו מרחב עצום הוא גם קרקע פורייה לשיתופי פעולה עם יזמים ישראלים

מאת ענת ברנשטיין רייך

פני ארבע שנים נפלה מפלגת ה-BJP בהודו, ומפלגת הקונגרס עלתה לשלטון. למי תבונן מבחוץ נראתה התפנית מוזרה ומפתיעה, שכן הודו של שנת 2004 היתה בדרך הנכונה - ההיי טק היה בשיאו, תהליך הליברליזציה הצליח, מאגרי מטבע החוץ הרקיעו ליותר מ-100 מיליארד דולר, ולכאורה הכל היה טוב. אז למה החליט העם להחליף את מפלגת השלטון? כי להבריל מ-BJP, ידעה מפלגת הקונגרס כי הכוח שיחזיר אותה לשלטון לא יורכב מאנשי ההיי טק והיושבים בערים, אלא דווקא מהכפריים שאינם נהנים מפריחת הכלכלה החדשה וראגתם היא יומיומית והרבה יותר פשוטה.

כשאני מדברת על הפוטנציאל של הודו, אני מדגישה תמיד את גודלה של שכבת הביניים, המונה מאות מיליוני בני אדם. אבל מנגד אין להתעלם מ-700 מיליון בני האדם המתגוררים ביותר מ-600 אלף כפרים ומקור פרנסתם הוא החקלאות והמלאכה הזעירה. מפלגת הקונגרס השכילה להגיע אל אוכלוסייה זו יותר מיריבי תה, שהתחבבה מאוד על המתעשרים החדשים של מומבאי ובנגלור.

גם עתה, לקראת הבחירות של 2009, מבינה מפלגת הקונגרס כי הכפריים הם שיחזיקו אותה בשלטון. ראול גנדי, בנה של סוניה גנדי (ראש המפלגה), יצא לבקר בכפרים בסוף החודש שעבר, והעיתוי ברור - עונת גשמי המונסון הגיעה. עונת המונסון, בחודשים יוני-אוקטובר, משפיעה על מצב הרוח הלאומי. גשמים טובים

שנים אחדות תכנית לשיתוף פעולה בין הודו לישראל, ובמסגרתה פיתח ד"ר מרטין שרמן, על פי רעיון של ד"ר אהוד גלב, תכנית למרחב הכפרי בהודו. בכנס שערך מוסד נאמן באחד רונה הוא הציג את התחומים שבהם יש מקום לשיתוף פעולה ישראלי-הודי, ולפיכך למיצוי מיטבי של הפוטנציאל הלא ממוצה. מדובר ברשימה ארוכה: אחסון, אריזה וקירור של תוצרת חקלאית, עיבוד התוצרת החקלאית, לוגיסטיקה ושינוע של תוצרת זו, שדרוגה על ידי שיפור ההשקיה, דישון והגנת מזיקים (ביולוגית, כימית ועל ידי רשתות הגנה), הקמת בתי חממה, פיתוח זנים חדשים ועמידים בפני מחלות מקור מיות, ושירותי רפואה במרחב הכפרי.

הקרקע לשיתוף פעולה בתחומים האלה אכן פורייה. לתערוכת אגריטק 2006, למשל, הגיעו שר החקלאות הפרדלי שאראד פאואר, ואיתו משלחת של מאות חקלאים, הצמאים לדעת איך יכולה פרה לתת בישראל תנובה של 30 ליטר ליום כשבהודו אותה פרה נותנת פחות ממחצית הכמות, ואיך הדישון מסייע להגדיל את היבול בעשרות אחוזים.

משלחת אחרת, שביקרה בישראל לפני כשנה, היא זו של משרד החקלאות של מדינת מגאליה שבצפון-מזרח הודו. מדינה זו, השר כנת לרגלי ההימלאיה, נהנית מתוצרת חקלאית משוכחת אך נאלצת להתמודד עם אתגר לוגיסטי: איך להביא את התוצרת אל הצרכן באיכות טובה בזמן סביר. לנוכח גודלה של הודו ורמתה הנמוכה של התשתיות ומערכת הכבישים במקומות רבים בה, השאלה הזאת היא חיונית, ולחקלאים היה חשוב ללמוד על פתרונות ואריזה והקירור שמציעה ישראל. המגאליאים אכן מצאו בישראל את הידע שהם זקוקים לו. הם שולחים באופן תכוף משלחות חקלאים ומזמינים חקלאים ישראלים כדי שישלקו את הידע שלהם עם המקומיים.

בטיסה מהודו לפני כשבוע פגשתי נציגים של חברת תשומות חקלאיות מהעיר הידרא באד. הם באו להיפגש עם חברת סטפק אריות חכמות מאזור התעשייה תפן, שפיתחה אריות המאריכות את חיי המדף של הפרי בחודש. פתרון כזה ואחרים עוקפים את בעיות הלוגיסטיקה ומצליחים למקסם את הרווח על התנובה.

"העולם מצוי במשבר של מחסור במזון ועליית מחירים, הנגרמת בין השאר בשל האלטרנטיבות שיש לבעלי קרקעות חקלאיות", אומר רביב בירון, יו"ר לשכת המסחר ישראל-הודו, המתמחה בתשומות חקלאיות. "הודו היא יצרנית המזון השנייה בגודלה בעולם, אבל התפוקה שלה היא עדיין מהנמוכות בעולם. יש לישראלים חלון הזדמנויות לשתף פעולה עם ההודים, כדי לשפר את היבול, להפוך את הודו לסל הלחם הראשי של העולם ואת עצמם לשותפים למהלך."

ענת ברנשטיין רייך היא שותפה מנהלת בחברת A&G Partners, סגנית יו"ר לשכת המסחר ישראל-הודו ובפאל ויור לשכת המסחר ישראל-סין. לנתגובות: anat@angp.net

משמעם חקלאות מוצלחת וכלכלה טובה. כלי כלה טובה לחקלאים מגבירה את סיכוייה של המפלגה השלטת להישאר בשלטון. הבעיה היא שכוחות הטבע פועלים השנה נגד מפלגת הקונגרס, והמונסון גורם לפוליטיקאים כאב ראש. בהודו סוברים כי תיתכן שנת בצורת, וכבר עתה החלו להתערב בטבע ולהזריע עננים. מה שבטוח - בטוח. בצורת או לא, השנה כמעט גרמו המונסונים תקרית דיפלומטית בין הודו לארה"ב, כאשר ארה"ב פירסמה אזהרה לנוסעים והזכירה להם כי בעונת המונסונים הביקור בהודו הוא בלתי נוח. ניו דלהי דרשה מושיגטון כי תסיר את האזהרה לאלתר והביעה מורת רוח מקלות הדעת שבה הוציאה אותה.

סל לחם חשוף

באופן טבעי נוהרים הישראלים לרדה, מרמבאי ובנגלור, שבהן נמצאת עיקר העשייה העסקית. אבל במרחב הכפרי טמון פוטנציאל אמיתי. אכן, המים הם נושא בעדיפות לאומית, והממשלות משקיעות בקידום החקלאות ותשתיות המים. הן מפרישות תקציבים נכבדים לפיתוח תשתיות הולמות, לרבות הובלת מים והקמת סכרים, טיפול במים ובמי שפכים, מפעלי טיהור והתפלת מים.

יש חברות שכבר זיהו את הפוטנציאל. תהל, IDE ומקורות יזום (שחברה לג'יין ההודית) - אלה רק כמה מהחברות הישראליות הפועלות בהודו זה שנים אחדות ועתה קוצרות הצלחה. לצדן פועלות נען דייג'יין, נטפים ופלטסרו, שהן שחקניות מרכזיות בשוק של השקייט הטפטפות בהודו. אלו האחרונות משווקות מוצרים ושירותים ישראליים בנוסף לפתרונות ההשקיה שלהן, ולכן מהוות שער להודו לחברות ישראליות קטנות יותר בתחום האגרונומיה. מוסד שמואל נאמן שלייד הטכניון מפעיל זה